

2023'e Global Bakış / Global Overview to 2023
25 Ekim 2022 / October 25, 2022

YÖNETİCİ ÖZETİ

Koen Coppenhelle
Avrupa Çimento Birliđi CEO'su

Avrupa'da Çimento ve Yapı Malzemeleri Sektöründeki Son Gelişmeler

Küresel dünyada son yıllarda iklim değişikliği konusu ilk sıradaydı. Hükümetler yeşil finansmanla ilgili kriterler belirledi. Müşteri baskısının artması sebebiyle AB'deki 10 büyük inşaat şirketi 2030 yılına kadar %40 ila %70 arasında CO₂ azaltım hedefi belirleyerek 2040/2050 yılına kadar karbon nötr olma hedefi koymak zorunda kaldılar. Bilindiđi üzere özellikle bu yıl enerji krizi, tüm dünyayı etkilemektedir. Hane halkı ve sanayi tesisleri faturalarını ödemekte zorlanmaya başladı. Yatırım ve istihdam bu durumdan olumsuz etkilendi. Ayrıca sosyal açıdan baktığınızda vatandaşlar ve hükümet arasında kopukluklar yarattı. Rekabetçilik açısından ise AB'deki güçlü sanayi politikasının yok olmasına, AB'ye ithalatın artmasına ve AB'nin yaptırımları ile Rusya'dan gelen enerjinin kesilmesiyle birlikte Avrupa'nın kendi kendine yeterli hale gelmesi için kendi enerji kapasitesini inşa etme konusunda bir girişim sağladı.

2020'de AB'nin kendi enerji üretimi, ihtiyaçlarının yalnızca %41,7'sini karşıladı. Bu nedenle Avrupa enerjide ithalata bağlı durumdadır ve ihtiyacının %57,5'i ithalattan sağlamıştır. Yine aynı dönemde AB'de yenilenebilir enerjiyle enerji ihtiyacının sadece %17'sini karşılayabilmiştir. AB enerjisinin %24,4 ise Rusya tarafından sağlanıyordu. Sadece gaz olarak bakarsak AB ithalatının %45'ini Rusya'dan karşılamıştır.

Bu durum, 2020'den bu yana hızla değişmeye başladı. Eylül 2022'de enerji konusunda Rusya'ya olan bağımlılık, %45'ten %14'e düştü. Ayrıca yaz boyunca yaşanan aşırı kuraklık ve ısı dalgası, hidroelektrik ve nükleer enerjiyi de etkiledi. Rusya'ya bağımlılık azaldı; ancak yerine hangi tür enerji koyulacağı büyük bir sorun oldu.

Avrupa'da depolarda 2023 Mart'a kadar yetecek gaz mevcut ve orta vadede ihtiyaç LNG ile karşılanabilir durumdadır. AB'nin yenilenebilir enerji kaynaklarının ise 2030 yılında %17,4'ten %40-45 seviyesine çıkması beklenmektedir. Gaz fiyatlarındaki artış, elektrik fiyatlarını da yükseltmektedir. Hane halkı ve sanayi için elektrik faturası ödemelerinde AB'de 140 milyar Avroluk destek beklenmektedir. Avrupa'nın enerjide bağımsız hale gelmesi için enerji geçişi, bunun için de büyük yatırım gerekmektedir.

Çimento sektörünün karbondan arındırılması için enerjiye ihtiyaç vardır. Hali hazırda AB ekonomisi genelinde toplam elektrik tüketimi, 2.784 Twh ve Kimya, Çelik, Çimento gibi enerji yoğun sektörlerde enerji tüketimi, 581 Twh düzeyindedir.

CEMBUREAU karbon nötr yol haritasına göre; sektörün 2050'de karbondan tamamen arındırılması hedeflenmektedir. Sektörün karbondan arındırılması, karbon nötr yol haritasında enerji geçişinin başarıyla uygulanması ve SKDM uygulamasına bağlıdır.

Bu yol haritasında dijitalleşme ile geliştirilmiş kimyasal karışım tasarımları ve yeni katkıları sayesinde betonda 2030'da %5 ve 2050'de ise %15 daha az çimento kullanımı, Karbonatlaşmayla CO₂ emisyonlarının %8'inin yakalanması ve yapılarda beton kullanımının 2030'da %5-10 ve 2050'de %10-30 azaltımı ile emisyonların düşürülmesi hedeflenmektedir.

Avrupa'da Rusya-Ukrayna krizi, enerji krizi ve pandemi, inşaat sektörü faaliyetlerini yavaşlatmıştır. Öte yandan düşük karbonlu çimento ve beton ihtiyacı söz konusudur. Bu nedenle nihai ürünlerde CO₂ içeriğinin düşürülmesinin yanı sıra düşük karbonlu betonla inşa edilmiş yapılar da çevre için önemli bir unsurdur. GCCA'nın yol haritasında bahsedildiği üzere, bina tasarımında verimlilik sağlanırsa emisyonlarda %22 azalma yaşanacağı tahmin edilmektedir. Sektör olarak emisyonları azaltmak için yapı malzemelerinin geri dönüşümü önem arz etmekte ve inşaat yıkıntı atıklarının yeniden kullanımı yeniden karbonatlaşma açısından gündemde yer almaktadır.

Mr. Wang Yutao
Çin Çimento Birliđi
Genel Sekreteri

Çin Çimento ve Malzeme Sektöründeki En Son Gelişmeler

Çin dünyadaki en büyük çimento üreticisidir. 3553 tesisin 1159'u entegre tesistir. 2021'de Çin çimento üretimi toplam 2,363 milyar tondur ve dünyadaki toplam çimento üretiminin %57'sine eşittir.

Ekim 2021'de Çin hükümeti "2030'dan önce emisyonların azaltılması için eylem planı" ortaya koymuştur. Bu planın uygulanmasında çimento üretimi başına enerji tüketiminin %3'ten fazla azaltılması gerekmektedir. Hazırlanan "Plan"da beş temel görev önerilmiştir:

- Toplam üretim miktar kontrolünün güçlendirilmesi,
- Hammadde ikamesinin teşvik edilmesi,
- Enerji tüketim yapısının dönüştürülmesi,
- Teknik inovasyonların hızlandırılması ve
- Yeşil üretimin teşvik edilmesi.

Son yıllarda çimento sektörünün yeşil gelişimi için teknik inovasyonda kayda değer gelişmeler yaşanmıştır. Düşük karbonlu çimento dahil olmak üzere yaklaşık 1800 teknolojik inovasyon başarısı elde edilmiştir. Bunlardan bazıları yüksek enerji verimliliği ve düşük nitrojen, ön ayrıştırma teknolojisi, yüksek verimli enerji tasarruflu sağlayan malzeme yatağı, öğütme teknolojisi, güvenli ve tehlikesiz çimento fırınının ortak işleme atığı ve fırın içinde NO_x çürütme ve fırın ucunda alternatif yakıt teknolojisi yüksek verimli denitrasyon teknolojisi, akıllı kontrol ve yönetim teknolojisi, yüksek verimli torba toz torba filtresi teknolojisi ve akıllı çimento ocağıdır.

Bahsedilen yeniliklerin başarılı bir şekilde uyarlanması sektör için daha yeşil bir gelecek vaat etmektedir. Hükümetin öncülüğünde, sanayinin arz yönlü yapısal reformu ve fazla kapasitelerde kesintiye gidilmesi için sektör teşvik edilmiştir.

Çin Çimento Birliđi (CCA) karbon azaltımında bir dizi ulusal politika ve standardın oluşturulmasına katkı sağlamıştır. CCA tarafından 2021 ve 2022'de yayınlanan "Çimento endüstrisinin karbon emisyon durumu ve Karbondan arındırma yolu mavi kitabı" ve "Çin çimento endüstrisinde karbon nötrlüğüne doğru" çalışmalar, çimento endüstrinin karbon zirvesi ve azaltma yolunu netleştirmiştir. Gelecekte çimento endüstrisi, üretim kapasite kontrolünü kapsamlı bir şekilde güçlendirecek, eski üretim kapasitelerinin ortadan kaldırılmasını sağlayacak, arz ve talep yönetimini güçlendirecek ve üretim miktarını azaltmakta ısrarcı olacak, Ar-Ge'yi ve yüksek verimli enerji dönüşümlerinin uygulamasını ve düşük karbon uygulamalarını artıracak, üretimde alternatif hammadde ve yakıt kullanımını teşvik ederek hava kirliliği ve karbonu azaltacak, enerji tasarrufu sağlayarak çevreyi koruyacak ve yüksek kalitede büyüme sağlayacaktır.

Thomas Guillot
Çimento ve Beton Birliđi CEO'su

Global Çimento Sektöründeki En Son Gelişmeler

GCCA, sunumunda yol haritası ve net sıfır girişimleri konusunda eylemleri vurgularken sektörün sıfır karbon hedefine nasıl ulaşacağından bahsetti. Dünyada tahmini 40 milyar ton CO2 emisyonu olduğundan ve Çin çimento sektörünün 2050'ye kadar karbondan arındırmak için çalışacağından bahsedildi. Bu konuda birçok zorluklarla karşı karşıya olunduğu ifade edilirken gelecek 10 yılda emisyonları çimentoda %20 Betonda %25 azaltmak her türlü inovasyonu ve teknolojiyi kullanarak mümkün olacağına altı çizildi. 2030'a kadar endüstriyel ölçekte 10 fabrikada karbon yakalama teknolojileri ile betonda net sıfır hedefine ulaşacağı dile getirildi.

Özellikle; tasarım ve yapı malzemelerinde ve beton üretiminde verimlilik sağlayarak çimento ve bağlayıcı malzemelerden ve klinker üretiminde tasarruf sağlayarak, karbon yakalama/kullanma/depolama teknolojileri kullanarak, kullanılan elektriği karbondan arındırarak, karbon yutağı olarak betonun karbonatlaşma özelliğini kullanarak karbon nötr net sıfır hedefine ulaşılabilir.

Karbonda net sıfır için kamu politikasının rolü, küreselden yerele doğru önem arz etmektedir. Bunun için endüstri kapsamlı bir politika; diğer endüstriler, politika yapıcılar ve hükümetlerle ortaklaşa geliştirilmelidir. Örneğin; düşük karbonlu çimento üretimine yatırım yapılmalı, düşük karbonlu beton ürünlerine olan talep artırılmalı ve döngüsel ve net sıfır üretim ortamı için gereken altyapı oluşturulmalıdır.

Çimento sektörü karbon yakalama/kullanma/depolama teknolojileri ve altyapı gelişimi için önemli bir rol oynamaktadır. Sektör, CCUS kapasite kullanımının %50'inden fazlasını oluşturmaktadır. Diğer ağır endüstrilerle karşılaştırıldığında temel üretim maliyetine göre çimento, yüksek karbondan arındırma maliyetine sahip ve nihai kullanıcı üstünde etkisi çok düşüktür.

Dünya Ekonomi Forumu (WEF) raporuna göre endüstriler, sektör içinde ve dışında net sıfır hedefine ulaşmak için çoklu paydaşlarla (üniversiteler, hükümetler, sektörel dernekler vs.) iş birliği içerisinde olmalıdır. Düşük karbonlu ürünlere talep geliştirilmeli, düşük karbonlu endüstriler için finansman sağlanmalı, taksonomiler geliştirilmeli ve yeterli risk dağılımı mekanizmaları oluşturulmalıdır. Düşük emisyon teknolojileri geniş ölçekte tanıtılmalı ve ticari hale getirilmelidir, düşük emisyonlu üretim eşikleri ve tanımları için ortak standartlar oluşturulmalıdır.

Imran Akram
Üst Yönetici
IA Cement

Global Çimento Pazarına Bakış

Küresel çimento talebine genel bakışta tüm dünya için zor ekonomik zamanlardan geçilmekte olduğunu ve Batı ülkelerinin ekonomik durgunluğun eşiğine geldiğini belirtti. Hızla yükselen enflasyon ve artan faiz oranları ülkeleri zorlamaktadır. Pandemi, global ekonomide üretimde yavaşlama yarattı, bazı iş kolları kapandı ve işten çıkarılmalar yaşandı. Çin'de net sıfır Covid politikası ve emlak sektöründe yaşanan durgunluk ile gayrimenkul sektörünün küçülmeye devam etmesi ile benzeri durumlar yaşandı.

2022'de global çimento talebinde %5,6 düşüş yaşanacaktır. Çin'i hariç tutarsak talep %1,3 artacaktır. Avrupa piyasaları yıla iyi bir şekilde başlamıştı ancak Rusya-Ukrayna krizi sebebiyle çimento talebinde ufak bir gerileme görüldü (%-1,2 Batı Avrupa ve %-2,4 Doğu Avrupa). Kuzey Amerika'da görünüm bu yıl için %2,4 ile pozitif yönde, 2023 yılında %-1,6 düşüş beklenmektedir. Gelişmekte olan piyasalara bakıldığında Hindistan hariç pek büyüme görülmemektedir. 2023'e baktığımızda global çimento talebinde %0,3 büyüme bekleniyor.

Batı ve Doğu Avrupa çimento talebinde 2022 ve 2023 de düşüş beklendiği, Batı Avrupa'da zor kış şartlarında enerji krizinin ekonomik felakete yol açacağı, ayrıca hükümetlerin pandemi zamanı yeteri kadar finansal yardımda buldukları için Almanya hariç bu yeni enerji krizi döneminde ülkelere yeteri kadar finansal yardımda bulunamayacağı görülmektedir. 2023'de Avrupa'da çimento talebinde düşüş görülecektir. Ayrıca ülkelerin yanlış politikaları nedeniyle enflasyonda artış olacağı ve enerji sübvansiyon yarışının devam edeceği, çimento fiyatlarında keskin artışlar yaşanacağı ve bazı fabrikaların kapanmaya zorlanacağı görülmektedir. Çimento ithalatında, özellikle Afrika'dan, artış görüleceği beklenmektedir.

Amerika kıtasına bakıldığında; 2023'de çimento talebinde özellikle Arjantin'de %3,5 artış görüleceği ve özel sektörün projeleri ile talebin artmaya devam edeceği, Brezilya'da çimento talebinde pandemiyle başlayan -%3,0 oranında düşüşün devam edeceği, Kolombiya'da altyapı yatırımları ve konut sektöründe yaşanan düşüşten dolayı talepte %1,5'lük az miktarda artış görüleceği ve Meksika'da pandemiden dolayı konut talebine olan ilginin azalması nedeniyle çimento talebinde %0,5 oranında az bir büyüme görüleceği tahmin edilmektedir.

ABD'de ise konut talebindeki düşüş ve ekonomik durgunluk nedeniyle çimento talebinde 2023'de yaklaşık %1,6'lık bir düşme yaşayacağı beklenmektedir. Son yıllarda ABD'de ev fiyatlarında yaşanan kriz, satışları azaltmıştır. Büyük altyapı yatırımları 2024'de beklenmektedir. Teksas'ta çimento ithalatının, yüksek talebe rağmen, son birkaç yılda düştüğü görülmekte ve çimento üreticilerinin yetersiz kalması nedeniyle Türk ihracatçılarının piyasada yer aldığı görülmüştür. 2023'de talebin zayıflaması beklenmektedir. Yerel çimento üreticilerinin korunması için çimento ithalatına kısıtlamalar getirilmesi söz konusu olacaktır.

Asya piyasalarına bakıldığında; Çin ve Hindistan'da maliyet artışları nedeniyle çimento fiyatlarının arttığı görülmektedir. 2022'de her iki ülkede de %10 daralma görülmektedir. Çin'de gayrimenkul piyasasında yaşanan daralma ve sıfır Covid politikası nedeniyle yaşanan kapanmalarla üretimin ve altyapı yatırımlarının kesintiye uğraması, klinker ithalatının keskin şekilde düşmesi, çimento talebinde yaşanan daralma sebeplerinin başında gelmektedir.

Hindistan'da ise çimento talebi pozitif görülmektedir. Gelecek dönem seçimlerden dolayı altyapı çalışmalarının artacak olması, kentsel kalkınma ve konut yapımının yıllar sonra geri dönmesiyle, çimento sektörü ivme kazanacaktır.

Asya'nın geri kalan kısmında ise; Malezya, Japonya ve Tayland'da kamu altyapı yatırım harcamaları nedeniyle çimento talebinde %2 oranında bir artış görülecek, Vietnam, Filipinler ve Endonezya'da ise altyapı yatırımları nedeniyle talepte artış beklenmektedir. Vietnam'da ekonomik toparlanma yaşanacağı için çimento tüketiminde de sağlam bir toparlanma görülebilir. Bu ülkelerde çimento talebinde yaklaşık %3,5 civarı büyüme beklenmektedir. Pakistan (%-4), Sri Lanka gibi Güney Asya'da yer alan ülkelere zor durumdadır.

Afrika ve Ortadoğu'ya bakıldığında çimento talebinde; 2023 için iyi bir potansiyel var. Bu kıtada yer alan ülkeler net enerji ve emtia ihracatçısıdır. İran'da çimento talebi, ülkedeki hava durumu, ülkenin nükleer anlaşmasına ve politik kargaşaya göre belirlenecektir (%3,5). Irak'ta %2,8, Suudi Arabistan'da %3,5, Katar'da %3,0 ve Birleşik Arap Emirlikleri'nde %3,2 büyüme beklenmektedir. Türkiye ise zor bir pazar, faizler düşük ancak enflasyon çok yüksek, bu nasıl sonuçlanacak bilemiyoruz. Çimento sektörünün durumu önümüzdeki dönemdeki seçimlere bağlıdır. Türk ekonomisinde çimento talebi yüksek görünse de 2023 yılında %2 düşüş yaşanabilir. Afrika'da ise tüketiciler yüksek yiyecek ve yakıt fiyatları ile karşı karşıyadır. Sahra altı ülkelerde çimento fiyatları son yıllarda artmaktadır. Fiyatların devamlı artması talepte yıkıma sebep olacaktır. Coğrafi konumundan dolayı Avrupa için iyi bir enerji tedarikçisi olan Cezayir'de çimento tüketiminde %2,9 oranında küçük bir büyüme öngörülmektedir. Mısır'da %1,3, Kenya'da %2,8, Güney Afrika'da %1,1 ve Nijerya'da %3,4 artış beklenmektedir.

Sonuç olarak; 2023'te çimento talebi projeksiyonuna bakıldığında durum pek parlak değil. Olgun pazarlarda durgunluk ve Çin'de istikrar beklenmektedir. Gelişmekte olan pazarlarda talepte düşük oranda büyüme beklenmekte ve genel olarak çimento talebinin dünyada sabit kalacağı öngörülmektedir. 2022'de çimento fiyatlarının dünyada yükselmeye başlaması, talep daralmasına neden olmuştur. Hükümetlerin yüksek enflasyonu kontrol edememesi, bunun yüksek faiz oranlarına sebep olması ve bu durumun küresel risk oluşturması, 2023 yılının başlıca sorunları olacaktır.

Simon Cox

Kıdemli Ortak

Howe Robinson Partners

Çimento Taşımacılığı 2022-2023

Deniz yoluyla taşınan çimentonun yaklaşık %78'i, iç piyasa tüketim, yani Japonya, Kore, Endonezya gibi ülkeler içindir. Bu nakliyeler bir miktar uçucu kül ve GBBFS de içerir, ancak çoğunlukla çimento taşınmaktadır. Atlantik'te iç ticaret, özellikle Yunanistan, İspanya ve Norveç'le kıyaslandığında çok küçük kalmaktadır. Çimento taşıyıcı filosunun yaklaşık %30'u tamamen veya kısmen uluslararası ticarete kullanılmakta ve 2022'de 19 milyon ton civarında taşıma sağlanmıştır. Türkiye, 2021'de Japonya'ya geçerek deniz aşırı çimento ihracatında dünyanın en büyük ülkesi olmuştur.

Siloya Basınçlı Pnömatik Çimento Taşıyıcı ve Dökme Gövdeli Taşıyıcı olmak üzere 2 çeşit gemi tipi vardır. Her iki tip gemiye de yerden silo kamyonları veya silodan yükleme yapılabilir. Bunlar kapalı üniteler olup, herhangi bir hava muhalefetine tabi olmadan yükleme ve boşaltma yapılabilir.

Bu tür gemiler;

- Yükteki kaymayı azaltır, limana yanaşma gecikmelerini azaltır, kapalı sistemleri sayesinde yağışlı havalarda da çalışabilirler, kapalı sistemlerle kirlilik riski çok azdır, boşaltma limanlarında, yükün siloya veya kamyonu taşınması için gereken tüm enerjiyi gemi sağlar.
- Çimento taşıyan gemiler, yük gemilerinden daha ucuz navlunlardır. Sistemi mürettebat işlettiği için boşaltma sırasında azaltılmış yükleme maliyetlerine sahiptir.

Çimento Taşıyıcı Gemilerinde belli başlı veriler

Dünyada şu anda 324 çimento taşıyıcısı mevcuttur. Bu gemilerin ortalama yaşı 22'dir, yani diğer kuru yük gemi türlerine kıyasla bu çok yaşlı bir filodur. Çimento gemilerinin ticaretteki ortalama ağırlığı 8.469 Mt.'dur.

Bu gemilerin sahiplerinin; %20'si çimento üreticileri, %44'ü bağımsız şirketler, %5'i çimento ticareti yapanlar ve %31'i ortaklık yapılı firmalardır. Son 4 yılda çimento taşıma gemileri ile yapılan ithalata bakıldığında birinci sırada İsrail 2,5 milyon tonla yer alırken, bu ülkeyi sırasıyla İngiltere, ABD, Güney Kore, Hong Kong ve İtalya izlemektedir.

2022 'de Türkiye'nin çimento taşıma gemileri ile ihracatına bakıldığında İsrail pazarının Türk ihracatçıları için büyük önem taşıdığı görülmektedir (0,5 milyon ton). İsrail liman sistemi aşırı yüklenmiştir ve otomatik

boşaltıcılar sayesinde, çok daha az gecikmeyle çimento gemileri limana yanaşabilmektedirler. İsrail ayrıca Yunanistan ve Kıbrıs'tan ithalat yapmakta ve her iki ülkeden daha fazla ürün almak için mücadele vermektedir. Bunların dışında Türkiye'den Norveç'e uçucu kül ihracatı yapılırken, Romanya ve İtalya'ya gri çimento, Yunanistan'a beyaz çimento, ABD ve Mauritius'a da gri ve beyaz çimento ihracatı yapılmaktadır.

Çimento taşıyıcı gemilerde 2022 Yılında İsrail; %68 Türkiye'den, %9 Yunanistan'dan ve %23 Güney Kıbrıs'tan çimento almıştır. İtalya ise %13 Türkiye'den, %24 Yunanistan'dan, %29 Hırvatistan'dan, %17 Tunus'tan ve %14 Arnavutluk'tan çimento almıştır. Norveç ise %21 Türkiye'den, %45 Almanya'dan, %11 İsveç'ten, %12 Hollanda'dan ve %6 Danimarka'dan çimento almıştır.

2022'de Türkiye'den çimento almayan ve Akdeniz'de yer alan diğer ithalatçılar; Malta %57 Tunus'tan, %12 Yunanistan'dan ve %31 İtalya'dan çimento almıştır. Karadağ sadece Hırvatistan'dan, Fransa sadece Yunanistan'dan, Libya sadece Tunus'tan, İspanya sadece İtalya'dan çimento almıştır.

Türk ihracatçıları hali hazırda Batı Afrika ve Amerika kıtasına dökme çimento ile teslimat yapıyor ve bu destinasyonları geliştirmek için en büyük dökme kuru yük çimento taşıma gemilerine ihtiyaç duymaktadırlar. Avrupa ve Akdeniz'deki çimento ithalatına baktığımızda; İsrail 3 milyon ton ile başı çekerken, bu ülkeyi sırasıyla İngiltere, İtalya, Norveç, İsveç, Finlandiya, Malta, İspanya, Fransa ve Hollanda izlemektedir.

Arz Talep dengesine bakıldığında; 2017'den bu yana yeni filo inşası olmadığı için filo sayısı düşmektedir. Son 3 yılda filo büyüklüğünde %0,7 civarında bir düşüş görülmüş ve 2023 için filo büyüklüğünde yine küçük bir düşüş beklenmektedir. Kargo talebinde 2021/2022'de iç piyasada (yani çoğunlukla Asya'da) Endonezya ve Filipinler düşüşteyken, Tayvan ve Güney Kore artış yaşadı. Atlantik bölgesinde ABD, İngiltere ve İtalya büyümektedir.

Son iki yıldaki gemi söküm işlemlerinin tümü Süveyş'in doğusunda ticaret yapan gemilerde gerçekleşti. Ortalama yıkım /söküm gemilerinin yaşı şu anda 42,8'dir. Filonun 2013 yılından beri büyümesi sadece %10,6'dır. Filonun hemen hemen %63'ü tamamen iç ticarete çalışmaktadır. Son 3 yılda satılan hemen hemen her çimento taşıyıcı gemi, 2021'de satıldı, şimdi alıcılar satıcılardan çok daha ağır basmaktadır.

Türk İhracatçılarına etkilere baktığımızda, İsrail vazgeçilmez olmaya devam ediyor; İsraili alıcılar Türkiye'deki en ucuz FOB fiyatlarını ararken, kar marjları bu pazarda sürekli test edilmeyi bekliyor. İhracatın artması için İspanyol üreticilerin kontrol ettiği pazarlarda rekabet etmek gerekiyor, bu da daha büyük gemilerle yapılabilir.

- Avrupa ithalata devam edecek ve taşımacılıkta büyüme göreceğiz. (Özellikle güneyde Cezayir tarafında)
- Dünya navlun piyasasına bakarsak, Covid, konteyner pazarını vurdu. Çok gecikmeler yaşandı. Pazar belirsizdi. Halen Konteyner taşımacılığı çok iyi durumda değil. Yeni gemiler inşa edildiğinde kuru yük taşımacılığı artacaktır.
- Ukrayna krizi yaptırımlardan dolayı çoğu gemi sahibinde risk yarattı. Çok az Gemi Akdeniz'e geldi, Akdeniz'de ağırlıklı olarak yakıt gemileri tahıl taşımaya başladı. Akdeniz'deki gemilerin %20'si tahıl taşımaktadır. Normale dönüş beklenmiyor.
- Navlun fiyatları artıyor çünkü yakıt fiyatları artıyor. Yakıt fiyatları sabit kalır ve Rus petrolü devreye girerse fiyatlar iner.

Frank Brannvoll

CEO

Brannvoll ApS

2022 Global Enerji ve Kömür Pazarı Analizi ve 2023 Beklentiler

Ekonomik olarak dünyaya baktığımızda;

- Jeopolitik gerilimlerin halen yüksek olduğu görülmektedir (Ukrayna / Tayvan / Kuzey Kore / İran).
- Baltık Denizi'nde Gazprom boru hatlarına yapılan sabotaj, ileride neler olacağına dair bir uyarıdır (Kim yaptı?).
- Ekonomi: Enflasyonun yüksek verim ve büyümeye etkisi ne olacak? Sırada ekonomide durgunluk mu var?
- 2023 için OECD'nin tahminleri iç karartıcıdır.
- IMF, Ekim raporunda, 2023 GSYİH büyüme tahminini Dünya için %2,7, Euro Bölgesi için %0,5 olarak açıkladı.
- IMF görüşü: Gelişmekte olan piyasalarının %30'u borç sıkıntısı içinde, tüm yüksek getirilerle durum daha da kötüleşiyor.
- FED çok agresif. Faiz oranları %0,75 artarak %3,25'e yükseldi. Artışın sürmesi bekleniyor.
- ECB faiz oranı değişmedi, FED'in %1,25 gerisinde
- Türkiye Merkez Bankası diğer merkez bankaların tersine geçen hafta faiz oranlarını %1,5 azaltarak 10,5'e indirdi.
- USD gücü: Emtialar daha pahalı ve gelişmekte olan piyasalar üzerinde baskı var.
- Ukrayna Krizi: Barış çalışmaları devam ediyor. Savaşın sonra altyapı çalışmaları başlayacaktır.
- Rusya tam barışı, ancak mevcut ilhak ettiği toprakların tanınmasıyla ilan edebilir.
- AB pragmatik davranacak mı? Gaz ve kömür üzerindeki yaptırımlar kaldırılrsa, enerji fiyatları ve enflasyon keskin bir şekilde düşer.

AB'de geçen yılın eylül ayına göre enflasyonda %10,9 artış görüldü. Amerika'da ise geçtiğimiz yılın eylül ayına göre enflasyon %8,2 arttı. 2023 de enflasyon tüm dünya ekonomisini vuracak ve ekonomide durgunluk yaşanması muhtemel olacak. Avrupa'da inşaat faaliyetleri yavaşlamakta ve konut inşaatları ve inşaat işleri düşmektedir.

2023'de Ham Brent Petrolün durumuna bakarsak; jeopolitik gelişmeler hala gündemi belirlemektedir. Çin'de Covid kapanmalarından dolayı fiyatlarda negatif görünüm mevcuttur. AB, Aralık ayından itibaren Petrole yönelik yaptırımları başlatacak. G7 ülkeleri Rus petrol fiyatlarını 60 \$ ile sınırlamak istiyor. Rusya yeni pazarlara ihracat yapmakta (Hindistan – Çin) ve yaptırım uygulanmayan ülkeler için petrolde fiyat indirimine gitmektedir. OPEC+ 33. toplantısında yapılan açıklamada, Kasım 2022'den itibaren geçerli olmak koşuluyla günlük petrol üretiminin 2 milyon varil azaltıldığı bildirildi. OPEC+'nın bu kararı ile halihazırda sıkışık olan piyasada arz daha da azalmış olacak. OPEC gelecekte petrol fiyatlarında daha aktif rol oynayacaktır. ABD rafinerilerinin kapasite kullanımı düştü ama hala %90'ın üzerinde. Petrol kuyularında yavaşlama görülmektedir. Brent petrol fiyatı şu anda USD 92.20 ancak OPEC + kesintileri olursa 2023 'de USD 80-115 olması bekleniyor. Uzun vadede 2024'de piyasalarda petrol fiyatlarının düşmesi beklenmektedir.

Doğal gazla baktığımızda; Avrupa'ya giden gaz hatlarının birinde arıza meydana geldi. Geçtiğimiz yıl Ekim'den bu yana Rusya'dan gelen gaz düştü ve Rusya'nın Avrupa'ya gaz arzı oldukça azaldı. Avrupa ağırlıklı olarak LNG alıyor.

Karbon piyasalarında ise; 2023 yılında karbon fiyatı şu andaki 67,50 €'dan Aralık 2023'de 87 €'ya kadar çıkabilir. Bunun sebepleri; endüstride "yeşile odaklanma" üzerine geçici bir bekleme olması, daha fazla kömür kullanımı ve artan talep, endüstriyel talepte düşüş ve fiyat nedeniyle enerji tasarrufu sağlayan toplumlardan dolayı daha düşük talep görülmesidir.

Navlun piyasalarında ise; petrokok taşıyan Supramax gemiler için Ekim 2022 navlun fiyatları:

USGC - Turkey:	\$ 31 /t
USGC - ARA:	\$ 25.5 /t
USGC - Gebze:	\$ 28.5 /t

USG limanlarından ARA'ya Supramax kuru dökme yük gemileri tarafından yapılan petrokok sevkiyatları için navlun oranlarının 2023 tahmini; ilk yarı için 25-35\$, ikinci yarı için 20-40\$.

Kömür piyasalarında; ABD/AB liderliğinde Rusya'ya yönelik yaptırımlar, enerji piyasasına yön veriyor. ARA stok envanteri maksimuma (8 Mt) yakın durumda. Rusya, AB'de yaklaşık 30 Mt/yıl termal kömür pazarını kaybedecek çünkü kömürünün %65'ini Avrupa'ya ihraç ediyordu. Yaptırım uygulanmayan ülkeler (Türkiye, Fas, Hindistan ve Pakistan) ve pazardaki düzenli spot alıcılar, Rusya'dan, API karşılaştırma fiyatlarına göre, 100\$/ton'a varan büyük indirimler elde etmektedirler. Çin, Rusya'dan kömür ithalatını artırdı. Endonezya tek kömür ihracatçısı ülke durumuna geldi ancak onun da kalite sorunu bulunmaktadır. Kolombiya / Güney Afrika / Avustralya; iş uyuşmazlıkları, hava şartları ve altyapı kısıtlamalarıyla mücadele etmektedir. Uzun vadede: Rusya'ya gaz bağımlılığının zayıflaması ve AB'nin 2026'dan sonra yenilenebilir enerji yatırımlarını artırmasının ardından, Avrupa'da kömür fiyatları yeniden 100 doların altına düşebilir. Kömür fiyatının (API2) 2022 4. çeyrekte yaklaşık 255 USD, 2023 4.çeyrekte ise 250 USD (200-300 USD) olması beklenmektedir.

Petrokok durumuna bakıldığında; Piyasanın istikrara kavuştuğu görülmektedir. Petrokok arzı istikrarlı, rafinerilerde yüksek kapasite kullanımı mevcut ve Venezuela ihracatını artırıyor. Venezuela, ABD yaptırım tehdidine rağmen, Çin ve Türkiye'ye petrokok satışı yapıyor. Hindistan / Çin / Asya'da talep artışı görülüyor. Hindistan'da çimento üreticileri petrokok için teklif vermeye başladı. Rusya'nın Karadeniz'de petrokok ihracatı yok; ancak Çin'e daha fazla satış yapmaktadır. Petrokokun yaptırımların olmadığı ülkelerdeki indirimli Rus kömürüyle rekabet etmesi zor olacaktır. Türkiye yerel çimento talebi durağan seyrediyor düşük talepten dolayı petrokok, Rus kömürü ile rekabet ediyor.

2022-2023 tahminlerinde; Çin ve Hindistan'da ithalat artışı olacağı ve Venezuela'nın tekrardan ihracata başlayacağı tahmin ediliyor.

Dr. Kubilay Kavak

CEO
ESCARUS

Yeşil ve Sürdürülebilir Finansman Araçları ve Çimento Sektörü Örnekleri

Ekim 2022 'de, Dünya Bankası ve IMF'nin yıllık sonbahar toplantıları gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda verilen mesajlar:

Dünyada artan enflasyon ekonomik risk oluşturulduğu için finansmana erişimde daralma olsa da iklim finansmanı için fırsat oluşmuştur.

- Yeni yatırımlar için finansman iştahı sınırlıdır. -Bu durum, birkaç endüstride yeni yatırımlar için finansal daralma ile sonuçlanabilir.
- İklim değişikliği ile mücadele ve uyum çalışmaları halen memnuniyetle karşılanmaktadır. Bu durum, Türkiye için de geçerlidir. Bu tür faaliyetler için fırsatlar, “yeşil finans” veya “sürdürülebilir finans” olarak gruplandırılabilir.

Sürdürülebilir Finansman nedir?

- Çevre dostu ve topluma faydalı yatırım ve projeler için daha fazla kaynak sağlamak
- Çevresel ve sosyal etkileri belirlemek ve izlemek üzere finansman sağlamak
- Sürdürülebilir kalkınma Hedeflerini (SDG'leri) desteklemek için sağlanan kaynaklar

Sürdürülebilir Finansman, çevresel veya sosyal konularda kötü performans gösteren bir kuruluşun itibarını korumaya yönelik halkla ilişkiler faaliyetleri veya “Yeşil Badana” değildir.

Sürdürülebilir Finansman araçları, yeşil tahvil, sosyal tahvil, sürdürülebilir tahvil, geçiş tahvili, yeşil kredi ve yeşil kiralama olarak sıralanabilir. Ayrıca ESG (environmental, social governance- çevresel, sosyal, yönetim) ile bağlantılı olarak, sürdürülebilirlik bağlantılı bono, sürdürülebilirlik bağlantılı kredi ve ESG bağlantılı krediler de mevcuttur.

2021'de sürdürülebilir finansman için sağlanan kredi hacmi 1,6 trilyon ABD dolarını aşmış durumdadır. Hali hazırda, sürdürülebilirlik bağlantılı kredi ve sürdürülebilirliğe bağlı tahvil 530 milyar ABD doları civarındadır.

Çimento sektörü, karbon yoğun yapısı nedeniyle sürdürülebilir finans konusunda çok hızlı yol alamamıştır. Sektörde şimdiye kadar yeşil veya sürdürülebilir finans için pek fazla girişim yapılmamıştır. Ancak son zamanlarda, bu eğilim değişmektedir.

Türk çimento sektöründe ilk sürdürülebilir finans uygulamaları, daha geleneksel finansal araçlar için yer almıştır. Örneğin, Limak Çimento ve Batı Anadolu Grup, 2012'de enerji verimliliğini artırmak için banka kredisi kullanmıştır.

Çimento sektöründeki sürdürülebilir finans uygulamaları sürdürülebilirlikle bağlantılı kredilere dönüşmektedir. Bu tür krediler sektör için iyi bir alternatiftir, çünkü bu krediler sürdürülebilirlik bağlantılı bir hedef aracılığıyla bir mekanizma oluşturmakta ve sektörü sürdürülebilirlikle ilgili yatırımlarını çeşitlendirmeye teşvik etmektedir. Örneğin, Heidelberg Çimento 2022'de 2026 yılına kadar her bir ton çimento esaslı malzeme için 500 kg veya daha düşük CO₂ emisyonu azaltma taahhüdüyle ve 2030'da Karbon Yakalama/Kullanma/Depolama/ teknolojileri için toplam 2 milyar Euro kredi kullanmıştır. Aynı şekilde Cementos Molins de 2024 yılına kadar sera gazı azaltım taahhüdü vererek gerekli operasyonlara yatırım yapmak için finansman sağlamıştır. Bunun gibi Votorantim, Holcim, Cemex, Ultratech Çimento şirketleri de sera gazı azaltımına yönelik faaliyetler için finansman temin etmişlerdir.

Ela Yılmaz Akdeniz
Yeşil Ekonomi ve İklim Aksiyonu Müdürü
EBRD, London Headquarter

Türkiye Çimento Sektörü için Yeşil Dönüşüm Finansmanı

EBRD'nin Yeşil Finansman Yaklaşımı:

Banka, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerjiyi hedefleyen ilk ana girişim başlattığı 2006 yılından bu yana iklim değişikliği finansmanını takip etmeye başladı. Mevcut Yeşil Ekonomiye Geçiş yaklaşımı, o zamandan bu yana süregelen başarılı yeşil stratejiler üzerine inşa edilmiştir.

EBRD; dünyada 1.900'den fazla yeşil projeye finansman sağlanmıştır. Bunların 1.300'den fazlası yeşil yatırım veya yeşil projeleri doğrudan finanse etmiştir. Bazıları bono ve tahvillere yapılan yatırımlarla direk verilen finansman bazıları ise partner bankalara aracılığı ile verilen finansmandır.

Yaklaşık 34 milyar Euro'luk yeşil finansman imzalanmıştır ve 2025'e kadar tüm finansmanın %50'sini yeşil finansmana ulaşacak şekilde ERBD Hedef koymuştur. 2023'de ERBD Finansman projelerinin de Paris İklim anlaşmasına uygun olması gerekmektedir. Projelere verilen finansman ile yaklaşık 80 milyon ton CO₂/yıl azaltım gerçekleştirilmiştir.

The GET İş Modeli (yeşil finansman iş modeli):

4 Ana elementten oluşan çalışmalar mevcuttur.

1. ERBD Ticari Finansmanı: Bu krediler öz sermaye yatırımı, direk krediler, garantiler, bono, tahvil, katılım gibi değişik şekillerde sağlanmaktadır. Sendikasyon kredilerine ve Partner bankalar aracılığı ile de yerel projelere de destek verilmektedir.
2. Ayrıcalıklı Finansman: Pazarda bariyerler ile karşılaşan bazı özel coğrafyalarda, inovatif projelere imtiyazlı finansman sağlanabiliyor. Kalkınma bankası olduğu için uluslararası fonlara ulaşım mümkün. Bu fonları toplam kredi miktarını düşürerek projelere destek verilmektedir.
3. Teknik Yardım: İklim ve çevresel fonlar aracılığı ile şirkete özel olarak müşterilere sağlanabilmektedir. (Örneğin; dekarbonizasyon stratejileri geliştirmeleri, iklim risklerini belirleme, enerji/kaynak verimliliği denetimleri, finansal kurumlar için yeşil finansman kapasitesi geliştirme, iklim ve çevresel kurumsal uygulama desteği gibi.)
4. Politika Diyaloğu Aktiviteleri: Hem merkezi hem de yerel yönetimlerle çalışıp yeşil reformlarla yeşil yatırımların önünü açmaya çalışıyorlar.

Türkiye Çimento Sektörünün ulaşabileceği 2 program var:

1. Yüksek Etki Programı (High Impact Program)

2. Döngüsel Ekonomi Programı

1. Yüksek etki programı (High Impact Program):

Özellikle enerji yoğun sektörlerin karbondan arındırılması için yardımcı olunan bir programdır. Bu program 7 ülkeyi kapsamaktadır: Mısır, Ürdün, Fas, Tunus, Kazakistan, Türkiye ve Ukrayna.

Bu programda hedeflenen sektörler şunlardır: İnşaat Malzemeleri (Çimento, Kireç, Seramik), Gübre, Kimyasallar, Demir ve çelik, alüminyum, cam, kâğıt hamuru ve kâğıt, atık yönetimi, soğuk lojistik, soğuk hava deposu, nakliye, tarım ticareti.

Bu programda, "Clean Technology Fund" adlı bir iklim fonundan fayda sağlanıyor. 40 milyon ABD doları civarında bir finansman mevcut ancak ERBD finansmanı ile daha yüksek miktarda projelere destek verilebiliyor. Bu programla yaklaşık 10 yatırımın desteklenmesi planlanıyor. Programın hedefi yıllık 300.000 ton CO₂eq/yıl tasarruf sağlamaktır.

Bu programla kurumlarda iki davranışsal değişim hedeflenmektedir:

- İklim etkisi yüksek teknolojilerin kullanılması.
- Şirketlere verilen destekle şirketlerin iklim değişikliği hedefleri ve iklim yönetimi ilkelerini, kurumsal yönetim ve yönetim düzeylerinde davranışlarına yansıtması

Düşük Karbonlu Strateji Nedir?

Bir şirketin karar alma mekanizmalarında iklim değişikliğini dikkate alması ve iklime yönelik stratejik, finans ve teknolojik gibi konularda karar vermeleri beklenmektedir. Örneğin; şirketin iklimle ilgili mevcut durumunu belirlemesi, karbon ayak izi ve enerji verimliliği nedir? Teknolojik durumu nedir, iklim taahhütleri ve kapasite geliştirmeleri nelerdir?

Sürdürülebilirlik Bağlantılı (Yüksek Etkili) Kredi Nedir?

Kredinin fiyatlaması için şirketin iklimle ilgili hedefleri gerçekleştirilmesine bağlıdır. Eğer şirket kredi anlaşmasında hemfikir olunursa ve hedefler gerçekleştirilse toplam finansman maliyetinde indirim sağlanabilir.

Krediye uygunluk için gerekli kriterler:

Çimento sektörü için sağlanacak finansmanda projenin yıllık en az 15.000 ton karbon emisyonu azaltımı sağlanması ve şirketin iklim yönetim modelini değiştirmesi için EBRD ile bir arada çalışması beklenmektedir. Projede uygulanacak teknolojinin TRL 7 ve üzerinde olması gerekmektedir; ancak TRL 7 altı olursa projeler değerlendirmeye alınabiliyor. Şirketin raporlama sistemi kurmasını talep ediyor ve şirketlerin projede kazanılan bilgiyi çeşitli platformlarda diğer şirketlerle paylaşması bekleniyor.

2. Döngüsel Ekonomi Bölgesel Girişimi

Bu program, çimento sektörünün karbondan arındırılması ve biyoçeşitlilik, kirliliğin önlenmesi açısından da fayda sağlamaktadır. Geçen yıl Döngüsel Ekonomi Bölgesel Girişimi devreye alındı. Amacı, Batı Balkanlar ve Türkiye'deki döngüsel ekonomi girişimlerini ve döngüsel iş modellerini desteklemek. Burada projelere teknik destek ve imtiyazlı bir finansman sağlanmaktadır. Bu program "Global Environment Facility" fonu tarafından desteklenmektedir.

Uygulama Kriterleri

Bu programın uygulanabilmesi için öncelikle AB'nin yayınlamış olduğu Döngüsel Ekonomi Kategorizasyon Sistemine uygun olup olmadığı kontrol ediliyor. Çimento sektörü için alternatif yakıt veya alternatif hammadde kullanımının bu program için uygun olduğu düşünülüyor. Tüm yatırımlar emisyon azaltımı sağlıyor böylece hammadde kullanımının azaltılması bekleniyor.

Program için uygun ülkeler: Sırbistan, Bosna Hersek, Kuzey Makedonya, Arnavutluk, Karadağ ve Türkiye. Döngüsel ekonomi ile ilgili şirketlerin yol haritası oluşturulmasına ERBD destek sağlıyor, hatta kredi vadesi 10 yıla kadar uzayabiliyor. Böylece kredi maliyetinde azalma sağlanmaktadır.

Paulo Rocha
İnovasyon ve Sürdürülebilirlik Direktörü
CIMPOR Portugal

CIMPOR: Birkaç CO₂ Azaltma Projesi

Sektör için CO₂ Yakalama en büyük zorluklardan biridir.

2013'ten bu yana CEMBUREAU, Çimento sektörü için bir karbon yol haritası oluşturdu, bu konuda 2050 yılına kadar hedef ise emisyonları sıfıra indirmektir. Çoğu paydaş tarafından bu yol haritası ilgi gördü ve sektörün karbon arındırılması için bir konsept oluşturdu. Bu kapsamda da çimento sektörü karbon azaltımına yönelik çalışmalara başladı. Yeşil Mutabakat devreye girdi. Daha sonra 55 Uyum paketi gündeme geldi. SKDM ve REpower, DECARB vs. birçok teknoloji için kamu politikası gerektirdi.

CCUS (karbon/yakalama/kullanma/depolama) ise karbon arındırmada büyük rol oynamakta ve aslında enerji gündemine ve politikalara bağlıdır.

Cimpor, CEMBUREAU Karbon Nötr yol haritasına bağlı olarak hareket etmektedir. CIMPOR, kendi karbon nötr yol haritasını oluşturmuş ve emisyonlarını 2030 kadar %37 indireceğini beyan etmiştir. Bu iş için 150 milyon Euro yatırım yapıldı. Bu yatırımlar: çimento üretiminde dekarbonize hammadde kullanmak, alternatif yakıt kullanmak, biyokütle atıklarını (lastik gibi) yakıt olarak kullanmak, klinker ikamesi olarak çimentomsu malzemeleri kullanmak, güneş enerjisinden, WHR'dan fayda sağlanarak enerji verimliliği sağlamak olarak sıralanabilir.

Ayrıca önümüzdeki 10 yılda pilot karbon yakalama teknolojilerini kullanarak CO₂ emisyonları indirmek için çalışmalar başladı. CIMPOR, özellikle LEILAC 2 projesi ile emisyonları 2030'a kadar indirmeyi planlıyor.

LEILAC-2 / DSR (Doğrudan Ayırma Reaktörü) Projesi ile 2025 yılına kadar 1 milyon ton/yıl kapasiteli bir tesisin CO₂ proses emisyonlarının %20'sini (100 ktCO₂/y saf CO₂) tasarruf sağlanması planlanıyor. Bu proje AB ve endüstriyel üyeler aracılığıyla 36 M€'luk bir araştırma projesidir.

Proje Stratejisi CCUS (Karbon Yakalama/Kullanma/depolama)

3 milyon Euro ile finanse edilen bir Avrupa Horizon 2020 projesidir. 1 Mayıs 2019'dan 31 Nisan 2022'ye kadar yürütülmüştür. 10 ülkeden 17 katılımcı yer almıştır. Proje amacı; CCUS'in geliştirilmesi için stratejik planlar geliştirmektir. Proje detayları sunumda yer almaktadır.

CCUS altyapısının inşası için 2030'dan başlayarak 20 yıllık bir planlama ile işletilmesi hedeflenen proje simüle edildi. Portekiz'de bir CCUS altyapısının gelecekteki olası dağıtımını araştırılmaktadır.

Gerçekleşen analizler toplamı 13 emisyon kategorisini dikkate almaktadır: çimento fabrikaları, cam endüstrileri, kireç endüstrisi ve kâğıt hamuru ve kâğıt fabrikaları tarafından tutulabilecek CO₂ emisyon hacimlerini incelemektedir.

Bu senaryo kapsamında elde edilebilecek yıllık CO₂ miktarlarına ilişkin varsayımlar, proje tarafından geliştirilen modelin simülasyon sonuçlarına dayanmaktadır ve simülasyon sonuçları, her bir emisyon kümesi için sırasıyla çimento, kâğıt hamuru ve kâğıt, kireç, cam fabrikaları tarafından salınacak yıllık CO₂ miktarını sağlayacaktır.

Beton [Re]karbonasyon (karbonatlaşması): CO₂ kullanımı konusunda birkaç proje yapım aşamasındadır (c5Lab):

Pilot Proje olarak CCUS

Çok partnerli Portekiz'de Çimento fabrikalarında uygulanan başka bir pilot projedir. Doğalgazın Karbondan arındırılması ve hidrojen kullanılması üzerine bir projedir. Portekiz Enerji ve İklim politikaları ve planlarında H₂ ve CCUS vardır. Sentetik fiberlerin üretiminde Hidrojen kullanılması da söz konusudur. Hidrojenin enerji kaynağı olarak kullanılması söz konusudur.

Ed Sullivan

Kıdemli Başkan Yardımcısı ve Baş Ekonomist
Portland Cement Association

Amerikan Çimento Piyasası- Bugünü ve Geleceği, Amerika'daki Altyapı ve Mega Projeler

ABD, Kanada'ya komşu olmasına rağmen, Türkiye'den çok fazla çimento alıyor. ABD çimento sektörü son 13 yıldır büyüyor; ancak Amerikan ekonomisi bir geçiş sürecinde. Yüksek enflasyon, yüksek faiz oranları ve USD kurunun artışı ihracatı ve çimento sektörünü olumsuz etkilemektedir. Gelecek yıl sektörde bir büyüme göremiyoruz ve çimento tüketiminde ılımlı bir azalma göreceğimizi tahmin ediyoruz ve sektörde iyileşmenin ise 2024 ve sonrasında devreye girecek altyapı yatırımları ile toparlanmasını bekliyoruz.

PCA'e göre ABD ekonomisinde piyasanın önemli aktörleri; konut, konut dışı inşaat ve kamu yatırımları. 2 yıl önce başlayan Covid, enflasyonun en önemli kaynağıdır ve ABD ekonomisi yavaşlamaktadır. Bu dönemde değer zincirinde bozulmalar meydana gelmiş ve maliyetler artmıştır. Para arzında büyüme yaşandı ve Covid zamanı tüketicilere yapılan yardım teşvikleri ile çok fazla harcama yapıldı. Çin'de yaşanan Covid'in yarattığı kapanmalar ve hidroelektrik kesintileri, jeopolitik arz kesintileri, işçi çıkarmaları ve iflaslar ekonomiyi olumsuz etkiledi ve enflasyonu tetikledi.

Enflasyon arttıkça FED faiz oranlarını artırmaya devam edecek. Para Politikalarının gelecek yılı hayat geçmesi beklenmektedir. Çünkü hali hazırda ekonomideki yavaşlama ve yüksek enflasyonun harcamaları engellenmekte, agresif faiz oranı artışları da Doların güçlenmesini sağlayarak ihracatı azaltmaktadır. 2023 1.Çeyrekte kabaca 500.000 iş kaybı gerçekleşecektir.

İnşaat Sektörü

ABD inşaat sektörü büyümesinde, geçen yıl konut piyasası etkin oldu ve konutta %80 büyüme yaşandı. Ancak konut dışı ve kamu inşaatlarında ise düşüş görüldü.

Konut piyasasında yüksek enflasyon beklentileri artmaktadır. FED'in kararlarına bağlı olarak, Mortgage kredileri faiz oranlarında artış görülmüştür. Yeni ev sahibi olacaklar için kredi oranları %3 oranında düşürüldü. Tüketicilerin alım gücü düştü. Geçen yıl ev fiyatları %60'dan fazla artış gösterdi. Bunları dikkate aldığımızda yüksek aylık mortgage kredi ödemeleri nedeniyle tüketiciler ev almaktan vazgeçmiştir.

Konut Dışı inşaat piyasalarına baktığımızda; iflaslar pazarı etkilemiş ve birçok boş iş yeri oluşmuştur. Kiralama oranları düşmüştür ve bankalar kredi vermekte sıkı politikalar izlemişlerdir. Covid ABD ekonomisinde online alışverişi arttırmış ve mağazalara gerek kalmamıştır. Birçok sektör bu durumdan etkilenmiştir. Konut dışı sektörde tam anlamıyla toparlanma 2024 yılı 3.çeyrekte sonra beklenmektedir.

Kamu harcamalarında ise kamu harcamaları için Federal Hükümet ve Eyalet hükümetleri önem taşımaktadır. Eyaletler bazında 2023 genel fon harcamalarının %4,1 artması beklenmektedir. Eğer iş yaratılırsa birçok eyalet inşaat sektörüne katkıda bulunur ancak bir dahaki sene için iş kaybı beklenmektedir.

İnşaat Sektörüne Göre Çimento Tüketimi: 5 yıllık dönemde 46 Milyon Ton çimento kullanılmıştır.

Çimentonun kullanım alanları şu şekildedir;

- Köprüler ve Yollar: %18,63
- Havalimanı: %5,78
- Dayanıklı yapılar: %8,06
- Su: %6,93
- Limanlar ve su kanalları: %2,99
- Güç ve Şebeke kaynakları: %1,36

Kamu yatırımlarında çimento tüketimi 2021'de %2,8 artarken 2022 yılında %1,6 artması beklenmektedir. İleriye dönük olarak; 2023'de %2,1, 2024'de %6,9, 2025'de %4,2, 2026'da %2,9 ve 2027'de %2,8 artış tahmin ediliyor.

ABD Çimento Tüketiminde 2022 yılında %0,3 artış beklenmektedir. 2023'de ise %-3,5 düşüş tahmin edilmektedir. Ancak ilerleyen yıllarda tüketim artacaktır.

Tony Hadley

Kurucu

Tony Hadley African Advisory

Ortadoğu, MENA, Sahra Altı ve Kuzey Afrika Ülkeleri Çimento Piyasası ve Projeksiyonları

Afrika'da çimento sanayine baktığımızda, büyük bir değişim görülmektedir.

Afrika için genel algı:

- Düşük çarpanlarla piyasalar tarafından sevilmeyen, ancak değişmeye başlayan anlayışlar
- ESG (Çevresel, Sosyal, Yönetişim) endişeleri
- Yakın zamanda ortaya çıkan enflasyon endişeleri
- Halihazırda görülen ve ileride de görülecek bina ve altyapı inşaat patlamasına rağmen yaşanan döngüsel endişeler söz konusudur.

Çin Çimento Sektörü

Çin'de çimento üretimi ve satışları düşüş trendinde ve düşüşün hızlanması beklenmektedir. Konsolidasyon ve buna bağlı olarak fiyat artışları inanılmaz hızlandı. Mısır'da birçok çimento fabrikası kurulmuştur. Mısır'da çok fazla kapasite var, önümüzdeki 15 yıl için ilave yatırım öngörülmemektedir. Afrika'da 2 tane Çin menşeli firma faaliyettedir. West China Cement (WCC) ve Huaxin. WCC, Etiyopya, Demokratik Kongo, Mozambik, Fildişi Sahili ve Namibya'da faaliyet göstermektedir. WCC bu yatırımları, işletme nakitlerinden finanse etmektedir. Nakit akışı ve kredi olanakları fazladır. Huaxin ise, Holcim'in Afrika yatırımlarının %40'ını almıştır. Ayrıca Afrika genelinde fabrika almaya devam etmektedir. Bir diğer Çin'li firma Sinoma ise pazara girmeye çalışmaktadır.

Afrika'da ESG (Çevresel, Sosyal ve Kurumsal Yönetişim)

Afrika gelişmekte olan pazar olduğu için, çoğu kişi ESG'yi önemsiz görmektedir. Ancak; ESG önemli ve işletmenizin karbon emisyonlarını azaltma yönünde önemli bir kaldıraç sağlayacaktır. Firmalar üstünde karbon azaltımı konusunda inanılmaz baskı vardır. Güney Afrika'da CO₂ vergisi 8 USD/tondur. Rekabet açısından CO₂ vergisi önem arz etmektedir. Tüm hükümetler yeni vergiler getirmektedirler. Çoğu kişi Afrika'da inovasyon düşünmemektedir. Ancak farklı örnekler görülmektedir. Örneğin Zimbabwe' de güneş paneli projesi, Uganda'da alternatif yakıt olarak kahve kabuğu kullanımı, Fas'ta kurulan rüzgâr türbinleri, Güney Afrika'da lastiklerin yakıt olarak kullanılması, Kenya'da 3D beton baskı evlerin inşası projeleri mevcuttur. Firma olarak Afrika'daki toplumları yanınıza almalısınız. Yerel hükümetlerle birlikte çalışarak bazı projelere ortak olabilirsiniz. Böylece ayaklanma gibi başka risklerden kurtulabilirsiniz.

Niye Afrika'ya yatırım yapılmalı?

Çimento sektörü açısından;

Fırsatlar	Zorluklar
Artan Nüfus	Öz sermaye eksikliği
Mega kentler	Borç maliyeti
Kentleşme	Kötü altyapı
Orta sınıfın gelişmesi	Beceri yetersizliği
Konut & altyapı ihtiyacı	Stratejik titizlik eksikliği
İzinlerde göreceli kolaylık	Performans kültürü gelişmemiş
	İstikrarsızlık

Ekonomik dalgalanmalara rağmen Cezayir ve Mısır'da pazar, 10 yılda %25 oranında gelişmiştir. Fas çimento sektöründe fazla rekabet mevcuttur. Cezayir fazla kapasite sebebiyle ihracata yönelmiştir. Libya'da az tesis var ama iç pazar için yeterlidir.

Sahra Altı Afrika Ülkeleri (SSA):

Nüfus:	~ 1,04 milyar
Çimento tüketimi (2019):	~ 116mt
Kişi Başına Tüketim:	~ 112kg
Çok az ya da hiç kalker olmayan:	10 Ülke
Entegre tesis:	~109
Çimento Kapasitesi:	228 Milyon ton
İlk 10 SSA ülkesi tüketim:	~81MT (%70)

(Nijerya: 24 MT, Güney Afrika: 14 MT, Etiyopya, Gana, Kenya, Tanzanya, Sudan, Angola, Fildişi Sahili, Senegal: 4-10 MT)

KBT'si düşük ülkeler (kg): Demokratik Kongo Cumhuriyeti (23), Kamerun (100), Kenya (120), Uganda (60), Nijerya (105), Zambiya (95), Güney Afrika (245), Kuzey Afrika Ülkeleri (en az 500)

Afrika'da kazanmak için önemli olan konular;

Ülkedeki mevcut çimento tesisleri	Ülkelerde yolsuzluk yok
Altyapı ve hizmetler	Temiz ve yoğun yönetim sağlamak
Dolgun ücretli yetenekli çalışan almak	Operasyon için güçlü lisans ve izinlere sahip olmak
Expat değil, uluslararası personelle çalışmak	Gerçek performans zihniyeti sağlamak
Çoklu para birimi yönetimine hâkim olmak	Güçlü ISG kültürüne sahip olmak
Güçlü ve ilgili Kurullar oluşturmak	Güçlü ve net liderlik yapmak
Yerel "arkadaşlar" edinmek	Endüstriyel ve ticari mükemmelliğe erişmek
Asla pes etmemek	Karbonsuzlaştırmaya yoğunlaşmak

Ayrıca; Çimento sektörü için en önemli kelime BEKLENTİ. CEO'lar egolarından arınmalı. Önemli Hususlar; Stratejik yönlendirme, Tahsis Edilen Kaynaklar (İnsan ve finansman), Performans yönetimi ve "Sayılar" a hâkim olmak.

Batı Afrika

İlave kapasite artışları yaşanmaktadır. 3 adet yeni fabrika açılacaktır ve bankalar inşaatlara halen kredi vermektedir. Klinker ve alçı taşı ithal edilmektedir. Bölgedeki nakliye sorunları sebebiyle, klinker ve kömür navlun fiyatları son yıllarda arttı. Klinker ikamesi veya alternatif hammadde kullanımı bölge için önemli. Nijerya ve Senegal, klinker ihraç etmeye çalışıyor, Angola ise ihracata başladı.

Doğu Afrika

Çimento öğütme tesislerinde kapasite fazlalığı vardır. Bölgede yeterli kalker yatakları bulunmadığından klinker azdır ve fabrikalar çoğunlukla sahil şeridindedir. Kıyı şeridinde yoğunlaşan kireçtaşı yatakları, ana tüketim merkezlerinden uzakta yer almaktadır. Bölgede, büyük çokuluslu şirketlerden Lafarge Holcim, Heidelberg ve Dangote bulunuyor. Doğu Afrika'da çimento talebi artmaktadır, bölgede yaklaşık 300 milyon nüfus bulunmaktadır.

TÜRKÇİMENTO

